

Sportovní škola na cestách

Věra Dymáčková, Jaroslav Pešek

Základní škola z Havlíčkova Brodu, Štáflova ul. se zúčastnila o letošních Velikonočních již podruhé tradiční německé mírové jízdy.

Velikonoční pochody a jízdy vznikly poprvé v letech 1957/58 v Anglii na protest proti atomovému zbrojení. Od Velkého pátku do Velikonočního pondělí pochodovali angličtí odpůrci atomových zbraní k 80 km vzdálenému atomovému pokusnému středisku Aldermaston.

V Německu začalo hnutí proti atomovému zbrojení o Velikonočních 1960. Tehdy vznikl protestní pochod odpůrců atomových zbraní v Hamburku a směřoval na raketové cvičiště bundeswehru Bergen-Hohne v Lueneberger Heide. Tohoto pochodu se zúčastnilo přes 1000 lidí z Hamburku, Brém, Braunschveigu a Luenebergu. Podle profesora Dr. W. Abendrotha, iniciátora německých velikonočních pochodů, vzniklo toto hnutí jako odpověď na umístění atomových zbraní v SRN a růst zbrojení. 4.12.1959 došlo k prvnímu pokusnému výbuchu právě v Bergen-Hohne, a to s použitím amerických raket v bundeswehru. Začátkem února 1960 nacvičovalo již 60 000 německých a amerických jednotek atomový útok, a to ve vzdálenosti pouhých 100 km od hranic bývalé NDR.

O tom, že velikonoční pochody si získávaly čím dál více stoupenců, svědčí počet jejich účastníků:

r. 1961	23 000 lidí
r. 1964	100 000 lidí
r. 1966	145 000 lidí
r. 1968	300 000 lidí

Obsahem pochodů zůstal i nadále protest proti atomovým pokusům, výrobě atomových zbraní, snaha o bezatomové pásmo ve střední Evropě a boj proti válkám vůbec, za mír a demokracii.

Nové spolkové země se po sjednocení Německa připojily k této tradici a počet stoupenců velikonočních pochodů, které jsou v mnoha městech organizovány jako cyklistické jízdy, roste především mezi mladými lidmi, což je nadějí pro budoucnost.

Naše ZŠ Štáflova se mohla připojit k této pěkné tradici díky České mírové společnosti, která nám tuto možnost zprostředkovala a také nás finančně podpořila. Ovšem hlavní zásluhu má německá strana „Organisation Ostermarsch Leipzig“, která nás přátelsky přijala a vzorně se o nás starala.

První jízdy se naše škola zúčastnila již v loňském roce u příležitosti kula-tého 5. výročí této cyklistické mírové jízdy. Trasa z Lipska do Magduburku

měřila 155 km. Závěrečný den se účastníci vydali do Letzbinger Heide — vojenský prostor, kde před II. světovou válkou zkoušela své zbraně zbrojovka Krupp, po válce tam byla umístěna sovětská vojska a po stažení těchto vojsk se tento prostor má opět stát cvičištěm bundeswehru. Veřejnost proto požaduje, na základě ukončení studené války a rozdělení Evropa, využití těchto prostor pro mírové účely.

Pro tuto jízdu jsme vybrali fyzicky zdatné chlapce ze sportovních tříd, takže všichni zvládli jízdu bez problému, protože trasa vedla polabskou nížinou, rovinou a nebyla namáhavá. Přípravy ale nebyly jednoduché. Jelo se do neznáma, znali jsme jen rámcový program, chyběly zkušenosti a tak získávání dětí neprobíhalo jednoduše.

Také rozhodování v organizačních otázkách neprobíhalo lehce. Uvažovali jsme o cestě na místo jízdy vlakem, ale spoje a cenové relace nás brzy odradily. Rozhodli jsme se pro autobus, do jeho zadní části jsme dali kola, v přední jsme seděli my. Velmi nám pomohli pořadatelé, kteří nám nakonec dopravu sponzorovali.

Letos byla vybrána trasa mnohem obtížnějším terénem z Lipska do Erfurtu, klikatila se zvláště v druhé části kopcovitou krajinou a byla velmi náročná. Stejně jako loni jsme vybrali 15 chlapců ze 7. a 8. tříd, 4. dubna v 6.00 hod. vyrazili autobusem z Havlíčkova Brodu. Až do Drážďan cesta příjemně utíkala. Na celnici na Cínovci nás příliš nezdrželi, zaplatili jsme poplatky za dálnice a putovali dál. Cesta přes Drážďany bývá první den velikonočních prázdnin vždy riskantní. Prázdniny totiž začínají v tento den u nás i v Německu současně, a proto bývá obtížné městem projet. Když s nám to podařilo, dostali jsme se za tímto městem do tak husté zácpy na dálnici, že jsme na pouhých 8 km „spotřebovali“ 2 a půl hodiny času. Navečer, k šesté hodině, jsme konečně dorazili k Domu demokracie, kde je sídlo pořádající organizace. Cestu jsme našli bez obtíží, již minulý rok nám ji Němci přesně popsali a navíc poslali podrobnou mapu Lipsko a okolí s vyznačením přístupových cest.

V kanceláři organizace Ostermarch 96, jsme již byli očekáváni jejím vedoucím, panem Johnem Walentou. Bylo nám nabídnuto občerstvení a potom nás němečtí hostitelé zavedli do klubu, který byl vytvořen v prázdné továrně. Takových továren jsme bohužel viděli v Lipsku více a jak jsme se dozvěděli od mladých lidí, se kterými jsme v klubu diskutovali, v poslední době je velkým problémem pro mládež sehnat po ukončení školy zaměstnání a míra nezaměstnanosti stále stoupá.

V klubu si nás vyzvedli členové rodin, které si nás vzaly na nocleh. Rozdělili jsme se do skupinek po dvou, třech až čtyřech lidech a každá skupinka se rozjela s některým z organizátorů do rodiny. V klubu, v rodinách a sa-

možřejmě během celé cesty měly naše děti dostatek příležitostí procvičovat své znalosti němčiny i angličtiny. V rodinách nám připravili večeři a dali nám k dispozici svůj obývací pokoj. Následující ráno jsme posnídali, poděkovali pohostinným členům rodiny, předali naše dárky a za jejich doprovodu se vydali na náměstí Augustusplatz, kde bylo seřadiště cyklistů, kterých bylo asi 300.

V pátek 5. dubna mezi 9.00 a 10.00 hod. dopoledne se toto náměstí hemžilo mladými lidmi, cyklisty nejen z Lipska, ale i z mnoha dalších míst, některých i dosti vzdálených. Celá akce budila i značnou pozornost veřejnosti, televize a tisku.

V 10.00 hod. se peloton cyklistů vedený policejním vozem dal do pohybu směrem na Weiskenfels. Za cyklisty jely též vozy na přepravu a opravu kol, Červený kříž, vůz s občerstvením a kolonu uzavíral opět policejní vůz. Náš autobus byl vyslán napřed společně s polní kuchyní a reklamním vozem.

Polní kuchyň se nazývala Gulaschkanone a měla skutečně tvar děla. Náš typický guláš se tam sice nevařil, ale spousta hustých, výživných polévek a různých druhů zeleniny, brambor a čočky, ve kterých lžíce opravdu stála. Většina jídel byla chutná, u některých se ale projevil jiný způsob úpravy a chuti.

Jakmile dorazila kuchyň na místo polední přestávky ve Meiskenfels ihned několik mladých lidí začalo škrábat brambory a zeleninu a připravovat oběd. Pomoc poskytla i místní organizace, která dodala uhlí a dříví.

V tomto městě jsme se setkali i s jedním sudetským Němcem, který před válkou žil v Záluží u Mostu a přesto, že po válce byl odsunut, nezatrpkal a rád si s námi pohovořil. Ohromil nás svou perfektní znalostí české řeči a internacionálním cítěním. Vyslovil se proti požadavkům sudetských Němců a ohodnotil naši účast na mírové jízdě jako příspěvek pro vzájemné porozumění Čechů a Němců a k posílení mírových vztahů mezi oběma národy. Ve Weiskenfelsu projevila o naši skupinu zájem i reportérka *Mittelderbecke Zeitung*. Zajímala se odkud jsme, jak jsme se o této akci dozvěděli zda jsou podobné akce i u nás apod. Všechno si podrobně zapisovala, nakonec nám poděkovala a vyslovila politování, že jsme jediná zahraniční skupina, která se této mírové akce účastní.

Z Weiskenfelsu jsme se po vydatném obědě: bramboračka + párky, kterých jsme dostali ještě mísu do autobusu, vydali na další etapu do Naumburgu, pěkného historického města s proslulým dómem. Na starobylém náměstí lemovaném kupeckými doby nás uvítala dechová hudba, která na naši počest zahrála známé české lidové písničky. Z Naumburgu se naše cesta klikatila náročným kopcovitým terénem až do Jeny. Počasí bylo mlhavé, studené, silnice kluzká, takže cestou se přihodilo několik pádů, naštěstí však

skončily jen odřeninami. Někteří Němci v poslední části trasy, která se ukázala těsně nad 100 km, vzdali, takže do Jeny náš autobus přijel plně naložen. Naši chlapci dojeli všichni, i když na mnohých byla znát velká únava. Kolem 20.00 hod. jsme se po namáhavém dni ubytovali v tělocvičně školy. Každý si našel kout, kde roztáhl podložku a spací pytel. Na ping-pongové stoly byla mezitím naservírována večeře švédského typu a každý si vzal, na co měl chuť. Jídla bylo dostatek — salámy, sýry, máslo, džem, nuggeta, k pití káva, čaj, mléko. Jako vedoucí jsme naše „kluky“ vedli k samostatnosti. O svoji porci večeře, o místo ke spánku, základní hygienické potřeby se museli postarat sami. Byla to někdy radost vidět naše děti, jak se ve světě neztratí.

Po vydatné večeři se zájemci osprchovali a všichni příjemně znaveni brzy zalehli k spánku. Na to, že v jedné místnosti spalo 300 lidí, proběhla noc docela klidně.

V sobotu 6. dubna byl budíček až v 8.00 hod., takže si všichni odpočinuli. Měli jsme před sebou cestu do Výmaru, města Goetha a Schillera. Prvních 7 km vedlo do prudkého kopce s 12% stoupáním. Těm, kteří neměli dostatek sil kopec vyšlapat, byla naložena kola na nákladní auta a oni sami nasedli buď do našeho autobusu nebo autobusu, který zapůjčily erfurtské odbory a byli tak na kopec vyvezeni. V 10.00 hod. jsme opustili Jenu a v poledne jsme byli v Výmaru. Polní kuchyň pro nás mezitím připravila oběd — polévku z těstovin a zeleniny a čočku. Poobědvali jsme za zvuku pěkných melodií, kterými nás přivítala místní hudební folková skupina. Písňe vtipnou a humornou formou výstižně komentovaly současnou situaci v Německu.

Ve Výmaru jsme se zdrželi delší dobu, neboť pro zájemce byl uspořádán oběma autobusy výlet do koncentračního tábora Buchenwald. Ostatní účastníci se pak vydali na prohlídku historického města Výmar. Naše skupina se spolu s dalšími v plně obsazeném autobusu vypravila do Buchenwaldu. Vedoucí jízdy, pan Walenta, provázal naši českou skupinu všemi prostorami tábora a podával zasvěcený výklad. Mnohá fakta nejen z minulosti, ale i současnosti Buchenwaldu na nás působila otřesným dojmem. Bylo vidět, že i na naše žáky tento koncentrační tábor velmi zapůsobil a věříme, že se jim provždy vryje do paměti.

Z Buchenwaldu jsme se vrátili zpět do Výmaru, kde nám místní organizace nachystala občerstvení v podobě mnoha beden velkých chutných jablek. Z měst Výmaru vedla etapa dále do Erfurtu, cíle naší mírové jízdy.

Během této poslední etapy se přihodila mladé německé dívce vážná dopravní nehoda. Ujetých 150 km a kluzká vozovka zřejmě vykonaly své. podle svědectví našich chlapců došlo pravděpodobně k tomu, že dívka v příkrém sjezdu prudce zabrzdila přední brzdou a setrvačností přepadla přes řídku

na silnici. Dívka musela být odvezena do nemocnice. čímž se peloton poněkud zdržel a dorazil na místo až ve 20.00 hod. večer. Nocleh byl tentokrát zajištěn v Domě odborů v několika sálech, z nichž si každý mohl vybrat. K večeři jsme dostali párky a naše skupina navíc spoustu sladkostí.

Tento závěrečný večer si každý účastník mohl vybrat program podle vlastního zájmu — literární večer, politickou diskusi, diskotéku. Největší zájem byl samozřejmě o diskotéku, neboť přítomni byli vesměs mladí lidé. Nikdo už nemusel spěchat ulehnout, protože následující den nás čekalo na kolech jen 10 km.

V neděli 7. dubna jsme po probuzení posnídali přímo královsky. Na vkusně prostřených stolech obsluhovaných místními lidmi v krojích bylo naservírováno vše, na co si člověk mohl jen pomyslet. Vedle běžných pokrmů tam byla i velikonoční vajíčka, müsli a mnoho různých druhů ovoce.

Dopoledne jsme se vydali na kolech ke kasárnám bundeswehru v Henne, 10 km vzdáleném. Odtud byly vyslány vojenské jednotky do Bosny. Zde se konala pokojná mírová manifestace proti nasazení německých jednotek v zahraničí. Slyšeli jsme svědectví lidí, kteří na vlastní oči viděli působení těchto jednotek a dozvěděli se fakta, o kterých jsme neměli tušení. Vyslechli jsme i svědectví o připravovaném trestu pro vojáka, který se odmítl do Bosny vydat. Demonstrace i samotná cyklistická jízda probíhaly pokojnou formou, nikde jsme se nesetkali s projevem nepřátelství. Naopak, lidé přijímali cyklisty s pochopením, všude se našlo mnoho příznivců. K nám, Čechům, se Němci chovali opravdu galantně. Přispěli nám na dopravu a zaplatili veškerý pobyt u nich, zatímco ostatní účastníci museli zaplatit 25 DM na snídaně a obědy a vše ostatní si kupovat sami.

Naše jízda byla ukončena mírovým pochodem ulicemi Erfurtu a manifestací u citadely, kde bylo za války zastřeleno 40 německých dezertérů. Na této závěrečné akci bylo přítomno opět několik novinářů a televizních pracovníků a i naše delegace byla centrem jejich pozornosti. Na této demonstraci vystoupilo mnoho občanů z různých míst Německa a dokonce jeden Rakušan. Také zástupce naší delegace pronesl krátký projev, ve kterém poděkoval za pozvání, za péči, za nezapomenutelné dojmy, předli jsme dárek naší školy a vyjádřili naději, že tato i další mírové akce přispějí k porozumění mezi našimi národy.

Všichni věříme, že se budeme moci zúčastnit i dalších mírových jízd. Naši žáci jsou jimi nadšeni, a tak jistě budou mít pozitivní vliv na utváření jejich životních postojů nejen k Němcům, ale i k ostatním národům. Německé mírové jízdy jsou ukázkou tolerance, snahy dorozumět se s ostatními, uchovat mír za každou cenu, ať už jsou vládní tendence jakékoli. Motto mírových jízd přeměnit vojenské cvičiště na chráněné přírodní oblasti, ka-

sárna třeba na turistické ubytovny, podnikatelské objekty apod. je velmi aktuální v současné době, kdy se na různých místech a koncích světa vedou pro zájmy mocných války, které obyčejným lidem přinášejí jen utrpení.

Chceme patřit mezi lidi, kterým tyto záležitosti nejsou lhostejné.

Demokracie začíná ve třídě

Eva Dobšíková

Sedm let je dostatečně dlouhá doba, abychom se mohli ve školách poohlédnout, jak to vlastně dopadlo s tím, co jsme v revolučním nadšení tolik chtěli změnit. Všichni, kdo učíme rádi, jsem se přinejmenším shodovali na tom, že se musí jinak přistupovat k žákům, přecházet v partnerský vztah založený na demokratických a humánních principech. Této změně napomáhá nabídka alternativních učebních metod, které zohledňují osobnost žáka, kladou důraz na to, aby škola pro každé dítě byla místem radostného, tvořivého pobytu. Uskutečňují ji různá hnutí a organizace, např. hnutí Přátel angažovaného učení (PAU), nezávislá mezioborová iniciativa NEMES a jiné. Všem společná je snaha měnit školu a instituce zdola, na základě vlastních projektů. To vše se však týká jen menší části českých škol. Ministerstvo školství tuto iniciativu podporuje pramálo. Co tedy může učitel sám měnit v každé škole a v každé třídě, aby nesetrvával ve starých kolejích? Žák a učitel mohou spolu kooperovat jako partneři a ve spolupráci směřovat ke společnému cíli. Pro učitele, který má vyvíjející se mladé lidi rád a je tvořivý, je to vlastně přirozený způsob práce. Nový vztah vyžaduje, aby učitel o žákovi vše podstatné věděl, aby nahlédl pod povrch vztahů ve třídě. Důležitý je např. zdravotní stav, rodinná situace, povahové a charakterové vlastnosti, citové vazby chlapce či děvčete atd. Je třeba znát, jaké je postavení konkrétního žáka mezi spolužáky, kdo má neformální autoritu, kdo sklony k sadismu, kdo je obětí agresorů a proč. Není-li něco v pořádku, může požádat školního psychologa o vyšetření vzájemných vztahů ve třídě, může si vyžádat i jiná šetření, pro něž je psychologická profese kompetentní. Třídní učitel by si měl založit jednoduchou kartotéku o každém žákovi, převzít do ní všechny informace a podle vlastního uvážení ji v uvedených směrech doplňovat. Tyto informace by používali a doplňovali všichni, kdo v dané třídě učí. Třídní učitel by měl osobně kontaktovat alespoň ty rodiny, jejichž žáci mají výchovné a vzdělávací těžkosti. Nejlépe je osobně znát všechny rodiny svých žáků. Rodiče mají otevřeny i dveře do třídy, v níž je jejich dítě. Mnozí toho využívají, rádi třídu během vyučování navštěvují. Tato forma spolupráce